

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

Forum Polsko-Niemieckie 2025

WSPÓLNOTA NA TRUDNE CZASY

Deutsch-Polnisches Forum 2025

GEMEINSCHAFT FÜR SCHWIERIGE ZEITEN

PROGRAM PROGRAMM

Berlin, 04.06.–05.06.2025

4 czerwca 2025

**Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
Unter den Linden 70-72
10117 Berlin**

4. Juni 2025

**Botschaft der Republik Polen
Unter den Linden 70-72
10117 Berlin**

17:00 – 21:00

Powitanie i otwarcie Forum

Jan Tombiński, Chargé d'affaires ad interim Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Federalnej Niemiec / Geschäftsträger ad interim der Republik Polen in der Bundesrepublik Deutschland

Wystąpienia Ministrów Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Federalnej Niemiec

Radosław Sikorski, Minister Spraw Zagranicznych RP / Außenminister der RP |
Johann Wadephul, Minister Spraw Zagranicznych RFN / Bundesaußenminister

Wręczenie Nagrody za Szczególne Zasługi dla Rozwoju Stosunków Polsko-Niemieckich 2025

Koncert: LutosAir Quintet

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Kultura inspirująca.
Finanziert aus den Mitteln des Ministeriums für Kultur- und Nationalerbe

Koktajl

Auswärtiges Amt, Blaue Halle (Eingang Lichthof), Werderscher Markt 1, 10117 Berlin

PROWADZENIE / MODERATION: **Tomasz Kycia**

17:00 – 21:00

Begrüßung und Eröffnung des Forums

Reden der Außenminister der Republik Polen und der Bundesrepublik Deutschland

Verleihung des Preises für herausragende Verdienste um die Entwicklung der deutsch-polnischen Beziehungen 2025

Koncert: LutosAir Quintet

Ministry of Culture and National Heritage
Republic of Poland

Empfang

5 czerwca 2025

Równoległe sesje tematyczne

9:30 – 12:00

5. Juni 2025

Parallele thematische Sitzungen

9:30 – 12:00

Nowe przebudzenie gospodarcze: Jak Polska i Niemcy mogą zapewnić sobie dobrobyt w zmieniającym się świecie?

Nasze kraje odgrywają szczególną rolę w UE i zarazem prezentują różne oblicza. Niemcy są największą gospodarką „starej i zamożnej” Unii, podczas gdy Polska reprezentuje sukces „nowej i wschodzącej” części wspólnoty. UE stoi obecnie przed poważnymi wyzwaniami - od obronności i zawirowań w międzynarodowej polityce handlowej po potrzebę dalszego rozwoju jednolitego rynku i pogłębiania integracji. W tym panelu omówimy ekonomiczny wymiar tych wyzwań. Jak możemy finansować bezpieczeństwo zewnętrzne? Jaki wpływ na nasz przemysł będą miały amerykańskie cła? Co można zrobić, aby poprawić konkurencyjność Europy? Czy powinniśmy prowadzić politykę przemysłową, a jeśli tak, to jaką? I wreszcie: czy nasze dwa kraje mogą stworzyć silny tandem, aby wspólnie poradzić sobie z tymi wstrząsami?

Paneliści i panelistki / PanelistInnen:

Hubertus Bardt, IW | **Marcin Klucznik**, PIE | **Ignacy Morawski**, Puls Biznesu |
Jan Strzelecki, PIE | **Samina Sultan**, IW

Organizatorzy / Veranstalter:

Miejsce: Ambasada RP, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Veranstaltungsort: Botschaft der Republik Polen, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Bezpieczeństwo Europy

W związku z rewizją polityki bezpieczeństwa USA wdrażaną przez administrację Trumpa Europa stoi przed szeregiem wyzwań. Państwa europejskie muszą w dużo większym stopniu przejąć odpowiedzialność za obronę zbiorową w NATO i szersze bezpieczeństwo w UE w dobie rosyjskiej agresji na Ukrainę i dążenia Moskwy do podważenia europejskiego porządku bezpieczeństwa. Unia Europejska musi też zwiększyć zaangażowanie w swoim wschodnim sąsiedztwie, wspierając przede wszystkim Ukrainę, ale też Mołdawię czy Armenię. Równie dużym wyzwaniem będzie kształtowanie europejskiej polityki wobec Rosji wobec możliwego amerykańsko-rosyjskiego resetu. Jak Polska i Niemcy podchodzą do tych wyzwań w ramach Sojuszu Północnoatlantyckiego i Unii Europejskiej?

Paneliści i panelistki / PanelistInnen:

Agnieszka Bryc, OSW | **Adam Bugajski**, Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP / Außenministerium der RP | **Justyna Gotkowska**, OSW | **Wilfried Jilge**, DGAP | **Thomas Kleine-Brockhoff**, DGAP | **Dominik Mutter**, dyrektor polityczny, Ministerstwo Spraw Zagranicznych RFN / Politischer Direktor, Auswärtiges Amt

Organizatorzy / Veranstalter:

Miejsce: Ambasada RP, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Veranstaltungsort: Botschaft der Republik Polen, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Rozszerzenie UE: od geopolitycznej konieczności do strategicznej szansy

Celem dyskusji panelowej będzie refleksja nad tym, w jaki sposób można skutecznie prowadzić rozszerzenie UE i trwające procesy akcesyjne. W tym celu omówione zostaną wyzwania związane z procesem negocjacji, przygotowania UE do przyjęcia nowych członków oraz wpływ środowiska polityki bezpieczeństwa na politykę rozszerzenia. Szczególna uwaga zostanie poświęcona procesowi akcesyjnemu Ukrainy. W ramach panelu wybrzmiały głosy z Polski i Niemiec, a także ekspertyza z praktyki polityczno-administracyjnej i badań dotyczących polityki.

EU-Erweiterung: von der geopolitischen Notwendigkeit zur strategischen Chance

Ziel der Podiumsdiskussion ist es, darüber nachzudenken, wie die EU-Erweiterung und der laufende Beitrittsprozess erfolgreich gestaltet werden können. Zu diesem Zweck werden die Herausforderungen des Verhandlungsprozesses, die Vorbereitungen der EU auf die Aufnahme neuer Mitglieder und die Auswirkungen des sicherheitspolitischen Umfelds auf die Erweiterungspolitik erörtert. Besondere Aufmerksamkeit wird dem Beitrittsprozess der Ukraine gewidmet. Auf dem Podium werden Stimmen aus Deutschland und Polen sowie Expertenmeinungen aus der politisch-administrativen Praxis und der Politikforschung vertreten sein.

Paneliści i panelistki / PanelistInnen:

Elżbieta Kaca, PISM | **Agnieszka Kowalska**, Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP / Außenministerium der RP | **Gunther Krichbaum**, Minister ds. Europy w Ministerstwie Spraw Zagranicznych RFN / Staatsminister für Europa im Auswärtigen Amt | **Barbara Lippert**, SWP | **Kai-Olaf Lang**, SWP | **Melchior Szczepanik**, PISM | **Daniel Szeligowski**, PISM

Organizatorzy / Veranstalter:

Miejsce: Ambasada RP, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Veranstaltungsort: Botschaft der Republik Polen, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Polityka na usługach mediów, media na usługach polityki

Media społecznościowe przejmują funkcje spełniane dotychczas przez media tradycyjne, otwierając zupełnie nowe możliwości manipulowania odbiorcami / użytkownikami. W czasie ostatniej kampanii wyborczej w USA obserwowaliśmy bezprecedensowe zbliżenie polityki i technologicznych gigantów. Pytanie, czego branża Big Tech oczekuje od polityki w zamian? Media walczą o clickbaity i wchodzi w strategiczne układy z tymi, którzy aktualnie mają władzę i wpływy. Kto tu kim manipuluje? Czy likwidacja ograniczeń dla rozwoju nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, zmieni trwale zasady gry w obszarze polityka vs. media? Jaką odpowiedź mają na to Polska, Niemcy, Unia Europejska?

Paneliści i panelistki / PanelistInnen:

Peter Frey, były redaktor naczelny ZDF / eh. Chefredakteur des ZDF |
Christiane Hoffmann, do maja 2025 z-ca rzecznika prasowego rządu federalnego / bis Mai 2025 erste stellv. Sprecherin der Bundesregierung |
Magdalena Kicińska, „Pismo. Magazyn Opinii” | **Tomasz Lejman**, TV Polsat, Interia |
Judith Möller, Leibniz-Institut für Medienforschung, Hans-Bredow-Institut

Organizatorzy / Veranstalter:

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

ZEIT
STIFTUNG
BUCERIUS

Miejsce / Veranstaltungsort: ZDF-Hauptstadtstudio Berlin, Unter den Linden 36-38, 10117 Berlin

● **Transfer wiedzy i kultury poprzez literaturę. Rozmowy z udziałem tłumaczy literatury, wydawców, agentów literackich, krytyków i przedstawicieli instytucji wspierających tłumaczenia**

Spotkanie ma na celu umożliwienie dialogu między polskimi i niemieckimi wydawcami, tłumaczami literatury i agencjami literackimi z Polski i Niemiec. Co mogłoby przyczynić się do popularyzacji literatury polskiej w Niemczech i literatury niemieckiej w Polsce? Czego oczekują czytelnicy, jakimi priorytetami kierują się wydawnictwa, jak lepiej promować przekłady na obu rynkach? Jak w obliczu dominacji tłumaczeń z języka angielskiego bronić się przed zubożeniem wielojęzycznego oglądu świata? O tym, jakie mechanizmy stosują szukając odpowiedzi na te pytania, a także o tym, jakie wyzwania rodzi dla literatury i rynku książki sztuczna inteligencja, opowiedzą uczestnicy życia literackiego.

Paneliści i panelistki / PanelistInnen:

Jürgen Jakob Becker, DÜF | **Grzegorz Jankowicz**, Instytut Książki / Polnisches Buchinstitut | **Lisa Palmes**, tłumaczka / Übersetzerin | **Natalie Prüfer**, menadżerka kultury / Kulturmanagerin | **Katharina Raabe**, Suhrkamp Verlag | **Zofia Sucharska**, tłumaczka / Übersetzerin | **Monika Sznajderman**, Wydawnictwo Czarne

Organizatorzy / Veranstalter:

**Deutscher
Übersetzerfonds**

Miejsce: Instytut Polski, Burgstrasse 27, 10178 Berlin

Veranstaltungsort: Polnisches Institut, Burgstraße 27, 10178 Berlin

8:30 – 10:00

Polskie i niemieckie kultury pamięci w okresie przełomu

Wśród najważniejszych wydarzeń historycznych odgrywających nadal dużą rolę we współczesnych relacjach polsko-niemieckich znajduje się II wojna światowa. Zgodnie z obliczeniami Ośrodka „KARTA” w czasie wojny różnymi rodzajami represji – poza zabitymi i zamordowanymi obywatelami II RP – objętych było ok. 12 mln osób. Polskie i niemieckie kultury pamięci nie są tożsame. Niemiecka pamięć jest zdominowana przez ciężar winy, a w jej centrum znajduje się ludobójstwo na Żydach. Strona polska uważa, że konieczne jest głębsze zakorzenienie w niemieckiej świadomości także innych grup ofiar pośród obywateli II RP, w tym Polaków. W czasie panelu zaplanowano cztery dyskusje:

1. Polskie i niemieckie kultury pamięci - konflikt czy porozumienie.
2. Dom Polsko-Niemiecki / Pomnik.
3. Podręcznik polsko-niemiecki.
4. Przyszłość niemieckiej kultury pamięci.

Paneliści i panelistki / PanelistInnen:

Frank Bösch, Centrum Historii Współczesnej Leibniza / Leibniz-Zentrum für zeithistorische Forschung | **Eckhardt Fuchs**, Instytut Leibniza ds. Mediów Edukacyjnych, Instytut im. Georga Eckerta / Leibniz-Institut für Bildungsmedien, Georg-Eckert-Institut | **Violetta Julkowska**, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu / Adam-Mickiewicz-Universität in Poznań | **Peter Oliver Loew**, Niemiecki Instytut Spraw Polskich w Darmstadt / Deutsches Polen-Institut in Darmstadt | **Marcin Napiórkowski**, Muzeum Historii Polski / Museum für Polnische Geschichte | **Krzysztof Ruchniewicz**, Instytut Pileckiego, Pełnomocnik Ministra Spraw Zagranicznych RP do spraw polsko-niemieckiej współpracy społecznej i przygranicznej / Pilecki-Institut, Bevollmächtigter des Ministers für Auswärtige Angelegenheiten der RP für die deutsch-polnische zwischengesellschaftliche und grenzüberschreitende Zusammenarbeit | **Robert Traba**, Instytut Studiów Politycznych PAN / Institut für politische Studien der Polnischen Akademie der Wissenschaften | **Marcin Wiatr**, Instytut Leibniza ds. Mediów Edukacyjnych, Instytut im. Georga Eckerta / Leibniz-Institut für Bildungsmedien, Georg-Eckert-Institut | **Rafał Wnuk**, Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku / Museum des Zweiten Weltkrieges in Gdańsk | **Stephanie Zloch**, Uniwersytet Techniczny w Dreźnie / TU Dresden

Organizatorzy / Veranstalter:

Miejsce: Instytut Pileckiego, Pariser Platz 4A, 10117 Berlin

Veranstaltungsort: Pilecki Institut, Pariser Platz 4A, 10117 Berlin

10:15 – 11:45

● **Polsko-niemieckie społeczeństwo obywatelskie i uczestnicy współpracy transgranicznej w dialogu**

Forum Polsko-Niemieckie odbędzie się w 2025 roku pod znakiem nowości – z nowym rządem federalnym w Niemczech, nowym prezydentem w Polsce i na rok przed 35. rocznicą podpisania Polsko-Niemieckiego Traktatu o Dobrym Sąsiedztwie z 1991 roku. W ciągu siedmiu lat, które upłynęły od ostatniego Forum, społeczeństwo obywatelskie i współpraca transgraniczna stanowiły trzon naszych stosunków – tam, gdzie polityka już się nie spotykała, dialog społeczeństwa obywatelskiego nadal kwitł, a region przygraniczny realnie połączył obie strony granicy.

Kluczowe kwestie na przyszłość są w zasadzie oczywiste – czy to dzięki „Manifestowi społeczeństwa obywatelskiego”, czy rozmaitym apelom płynącym ze środowiska współpracy transgranicznej. Na Forum chcielibyśmy połączyć te perspektywy i omówić następujące pytania z uczestnikami w formacie world-café: Jakie są najważniejsze potrzeby społeczeństwa obywatelskiego? Jak zaangażować więcej młodych ludzi w stosunki pl-de? Jak wzmocnić skuteczność podmiotów w polsko-niemieckim obszarze współzależności?

10:15 – 11:45

● **Deutsch-Polnische Zivilgesellschaft und Akteure der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit im Dialog**

Das Deutsch-Polnische Forum findet 2025 unter neuen Vorzeichen statt – eine neue Bundesregierung in Deutschland, ein neuer Präsident in Polen und noch ein Jahr bis zum 35. Jahrestag der Unterzeichnung des Deutsch-Polnischen Nachbarschaftsvertrags von 1991. Die zivilgesellschaftliche und grenzüberschreitende Zusammenarbeit war in den sieben Jahren seit dem letzten Forum das Rückgrat unserer Beziehungen – dort, wo die Politik nicht mehr zusammenkam, blühte weiter der zivilgesellschaftliche Dialog, entwickelte sich die Grenzregion zu einer wahren Verflechtungsregion. Die wesentlichen Zukunftsthemen liegen im Grunde auf dem Tisch – sei es durch das „Manifest der Zivilgesellschaft“ oder durch verschiedene Appelle aus den Reihen der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit. Auf dem Forum wollen wir diese Perspektiven zusammenbinden und folgende Fragen im Weltcaféformat mit den Teilnehmerinnen und Teilnehmern diskutieren: Was sind die wichtigsten Anliegen der Zivilgesellschaft? Wie gewinnen wir mehr junge Menschen für ein Engagement in DEU-POL Beziehungen? Wie können wir die Wirkmacht der Akteure im deutsch-polnischen Verflechtungsraum stärken?

Organizatorzy / Veranstalter:

Dietmar Nietan, Koordynator rządu federalnego Niemiec do spraw niemiecko-polskiej współpracy międzyspołecznej i przygranicznej / Koordinator für die deutsch-polnische zwischengesellschaftliche und grenznahe Zusammenarbeit | **Krzysztof Ruchniewicz**, Pełnomocnik Ministra Spraw Zagranicznych RP do spraw polsko-niemieckiej współpracy społecznej i przygranicznej / Bevollmächtigter des Ministers für Auswärtige Angelegenheiten der RP für die deutsch-polnische zwischengesellschaftliche und grenzüberschreitende Zusammenarbeit

Paneliści i panelistki / PanelistInnen:

Ewelina Górecka, Polska Fundacja im. Roberta Schumana | **Irene Hahn-Fuhr**, LibMod, FWPN / SdpZ | **Christian Johann**, Europäische Akademie für Bildung Berlin | **Ellen Kray**, Ministerstwo Finansów i ds. Europy Kraju Związkowego Brandenburgia / Ministerium der Finanzen und für Europa des Landes Brandenburg | **Darius Müller**, Schloss Trebnitz e.V. | **Weronika Priesmeyer-Tkocz**, Grupa Kopernika / Kopernikusgruppe | **Anna Quirin**, Freya von Moltke-Stiftung | **Robert Żurek**, Grupa Kopernika / Kopernikusgruppe, Fundacja Krzyżowa / Stiftung Kreisau

Miejsce: Instytut Pileckiego, Pariser Platz 4A, 10117 Berlin

Veranstaltungsort: Pilecki Institut, Pariser Platz 4A, 10117 Berlin

Sesje popołudniowe

12:00 – 13:15

● Lunch

Miejsce: Ambasada RP, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Veranstaltungsort: Botschaft der Republik Polen, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Nachmittagssitzungen

12:00 – 13:15

● Lunch

13:15 – 15:00

**DEBATA PLENARNA FORUM
POLSKO-NIEMIECKIEGO:
Wspólnota na trudne czasy.
Polska, Niemcy i nowy ład światowy**

Po sesjach analitycznych i eksperckich, na zakończenie Forum proponujemy szersze spojrzenie w debacie plenarnej na rolę stosunków polsko-niemieckich w 2025 roku – w kontekście Europy jako wspólnoty bezpieczeństwa w radykalnie zmieniającym się świecie, ale także, co nie mniej ważne, przyszłości Europy jako wspólnoty dziedzictwa kulturowego. W interdyscyplinarnej dyskusji chcielibyśmy zastanowić się, czy Polska i Niemcy, związane swoimi „specjalnymi relacjami”, stanowią wartość dodaną dla Europy? Jak to wygląda, gdy zmienimy perspektywę i nabierzemy dystansu - gdy spojrzymy na te relacje zza Sekwany, a nawet - stojąc nad Potomakiem czy - nad Dnieprem? Do debaty na ten temat zapraszamy rozmówców z Polski, Niemiec, Francji, Ukrainy.

Paneliści i panelistki / PanelistInnen:

Sylvie Kauffmann, Le Monde | **Christoph von Marschall**, Der Tagesspiegel |
Ljudmila Melnyk, Institut für Europäische Politik | **Daniela Schwarzer**, Bertelsmann Stiftung |
Jacek Stawiski, TVN24 | **Monika Sus**, ISP PAN, Hertie School

Organizatorzy / Veranstalter:

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

13:15 – 15:00

**PLENARDEBATTE DES DEUTSCH-
POLNISCHEN FORUMS: Gemeinschaft
für schwierige Zeiten. Deutschland,
Polen und die neue Weltordnung**

Nach den analytischen Expertensitzungen schlagen wir vor, das Forum mit einer Plenardebatte über die Rolle der deutsch-polnischen Beziehungen im Jahr 2025 abzuschließen – hinausgehend von Europa als Sicherheitsgemeinschaft in einer sich radikal verändernden Welt, aber auch, nicht zuletzt, mit Blick auf die Zukunft Europas als Gemeinschaft des kulturellen Erbes. In einer interdisziplinären Diskussion möchten wir der Frage nachgehen, ob Deutschland und Polen, verbunden durch ihre „besondere Beziehung“, einen Mehrwert für Europa darstellen? Wie sieht es aus, wenn wir die Perspektive wechseln und Abstand gewinnen - wenn wir diese Beziehungen von jenseits der Seine, oder gar - am Potomac oder - am Dnjepr stehend, betrachten? Wir laden Gesprächspartner aus Deutschland, Polen, Frankreich und der Ukraine ein, um gemeinsam über diese Fragen zu diskutieren.

Miejsce: Ambasada RP, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Veranstaltungsort: Botschaft der Republik Polen, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

15:00 – 15:30

● **Podsumowanie obrad
i zamknięcie Forum**

Paneliści i panelistki / PanelistInnen:

Halina Bieda, Senatrix RP / Senatorin RP | **Piotr Majewski**, Współprzewodniczący Zarządu FWPN / Ko-Vorsitzender des SdpZ-Vorstands | **Dietmar Nietan**, Koordynator rządu federalnego Niemiec do spraw niemiecko-polskiej współpracy międzyspółecznej i przygranicznej / Koordinator der Bundesregierung für die deutsch-polnische zwischengesellschaftliche und grenznahe Zusammenarbeit | **Cornelia Pieper**, Współprzewodnicząca Zarządu FWPN / Ko-Vorsitzende des SdpZ-Vorstands

Miejsce: Ambasada RP, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Veranstaltungsort: Botschaft der Republik Polen, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

15:00 – 15:30

● **Zusammenfassung
und Abschluss des Forums**

Organizator zastrzega sobie prawo dokonywania zmian w programie. Wersja z 15 maja 2025 r.

Der Veranstalter behält sich das Recht vor, Änderungen am Programm vorzunehmen. Stand für den 15. Mai 2025.

Forum Polsko-Niemieckie organizowane jest przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej na zlecenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej i Ministerstwa Spraw Zagranicznych Republiki Federalnej Niemiec.

Das Deutsch-Polnische Forum wird von der Stiftung für deutsch-polnische Zusammenarbeit im Auftrag des Außenministeriums der Republik Polen und des Auswärtigen Amtes der Bundesrepublik Deutschland organisiert.